

Abstract

En l'àmbit de la filologia romànica, els estudiosos han consensuat que el terme «Bíblia del segle XIV» designi la traducció catalana de la Sagrada Escripura efectuada en el segle XIV —potser sota els auspicis del rei Pere IV, clergues dominicans o jueus conversos— i conservada en diferents manuscrits del segle XV de manera total o fragmentària.

Des d'una perspectiva històrica, tres projectes s'han fixat els objectius de transcriure-la, editar-la i estudiar-la: els formulats per Raymond Foulché-Delbosc (1906) i Guiu Camps (1976) i el conegut com a «Corpus Biblicum Catalanicum» (1997). Tanmateix, tan sols el darrer ha acabat fructificant: fins ara, n'ha publicat els texts corresponents a Èxode, Levític, 1Reis i 2Reis.

En paral·lel, tres propostes han intentat explicar-la en la seva totalitat. Així, doncs, Samuel Berger (1890) considera que consisteix en una versió de la Vulgata carolíngia amb influències de la Bible du XIIIe siècle; Josep Perarnau (1978–1983) entén que enclou certs elements de procedència jueva o judaïtzant, i Armand Puig (1997–2001) opina que ofereix una versió de diversos testimonis de la Vulgata gal·la, entre els quals en destaquen de la Vulgata llenguadociana, amb ingredients de la Bíblia hebrea, la Bible du XIIIe siècle i la Bíblia occitana.

Emmarcat en els treballs del projecte «Corpus Biblicum Catalanicum», aquest paper vol contribuir a caracteritzar la Bíblia del segle XIV analitzant-ne la traducció de Josuè. En particular, pretén abordar-ne tres aspectes: els relatius a les característiques dels testimonis conservats, a la base textual de la versió arquetípica i a les autoritats i les influències adoptades tant en l'elaboració com en la transmissió.

En últim terme, cal assenyalar que la tria de Josuè consona amb l'eix que enguany centra la trobada. No endebades, en l'època medieval la lectura teològica del primer dels llibres històrics facilita al poder constituït el xassís ideològic per legitimar la presa i la dominació d'un territori, recurs que, en iniciar-se l'època moderna, en coneix l'expressió més rotunda a propòsit de la conquesta d'Amèrica.